

KÄYTÄNNÖN OPAS
**GOLFKENTÄN
MONIKÄYTTÖISYYDEN
MAHDOLLISUUDET**

Sterck

JOHDANTO

Tämä käsikirja on tarkoitettu monikäyttöisyyden prosessin työkaluksi, ja sitä voidaan käyttää havainnollistamaan golfkentän monikäyttöisyyden mahdollisuuksia.

Käsikirja pohjautuu STERF-tutkimusprojektin Experience mapping and multifunctional golf course development - enhanced possibilities for increased and more varied use of golf courses (Caspersen, OH et al. (2014): Multifunctional Golf Courses. IGN Rapport, joulukuu 2014, Department of Geosciences and Natural Resource Management, University of Copenhagen, Frederiksberg)). Koko raportti on ladattavissa STERF:n verkkosivuilta www.sterf.org

Projektin tavoitteena oli kuvata menetelmäkehitystä golfkenttien virkistyselämysten kartoittamiseen ja kuvaamiseen. Pyrkimyksenä oli tarjota suunnittelutyökalu, joka mahdollistaa golfkenttäalueen laajemman, monitoiminnallisen käytön kehittämisen.

Tanskan golffiitto (The Danish Golf Union)ja Tanskan suunnistusliitto (The Danish Orienteering Federation) ovat osallistuneet projektiin. Lisätukea saatiin Tanskan ulkoiluneuvostolta (The Danish Outdoor Council – Tips og Lottomidler)..

Kuva 1. Kööpenhaminan golfkenttä, Tanska. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

SISÄLLYS

MONIKÄYTTÖISYYS	4
Miksi monikäyttöisyys	4
Golfpelaajat ja monikäyttöisyys	6
Vuoropuhelu klubin jäsenten kanssa:	6
Yleinen mielipide monitoiminnallisuudesta.	7
Ohjeita käyttäjäkyselyyn	7
KARTOITUSTYÖKALU	8
Kokemusarvojen kartoitus	8
Kartoitusluokka 1: Koskemattomat ympäristöt	9
Kartoitusluokka 2: Elinympäristökokemus	11
Kartoitusluokka 3, Panoraamanäkymät	15
Kartoitusluokka 4. Luonnon monimuotoisuus ja maan muodot	17
Kartoitusluokka 5 Kulttuurihistoria	19
Kartoitusluokka 6: Aktiviteetit ja haasteet	21
Kartoitusluokka 7: Palvelut ja sosiaaliset kokoontumiset	23
Kartoitusluokka 8: Turvallisuus	24
KARTOITUSOPAS	25
Kartoitusmenettely yksityiskohtaisesti:	25
Kentän monitoiminnallisuuden mahdollisuuksien arviointi	28
Esimerkki 1	28
Esimerkki 2	28
Esimerkki 3	28
Turvallisuus kentällä	28
LUE LISÄÄ	29

MONIKÄYTTÖISYYS

Kuva 2. Adventure race -seikkailukilpailu Hornbækin golfkentällä Tanskassa. Kuva: Jens Peter Nielsen.

MIKSI MONIKÄYTTÖISYYS?

Käsitys golfkentän monitoiminnallisuudesta perustuu oletukseen, että kenttä pystyy tarjoaa enemmän kuin pelkkää golfpelaamista. Esimerkkejä monitoiminnallisuudesta voivat olla ekosysteemipalvelut, kuten luonnon monimuotoisuuden suojeleminen, ympäristönsuojeleminen, maisemien säilyttäminen tai virkistyspalvelut muille kuin golfaajille. Sosiaalisilla arvoilla voi olla merkitystä myös hyvien suhteiden luomisessa golfkentän ja paikallisen yhteisön välille. Golfkentät, jotka profiloituvat monitoiminnallisiksi, voivat siis saavuttaa monia etuja. Esimerkkejä monitoiminnallisuudesta löytyy STERF:n käsikirjasta Multifunktionelle golfbaner – en uudnyttet resource (Multifunctional golf courses: an unexploited resource).

Tärkein golfkentän monitoiminnallisuutta edistävä tekijä saattaa olla taloudellisuus: osa edellä mainituista lähestymistavoista ja toiminnoista voi myös tuoda

taloudellista hyötyä yksittäiselle golfkentälle. Talouskriisi on vaikuttanut vakavasti golfteollisuuteen, erityisesti golfseuroihin ja -kenttiin, ja golfklubien välillä on kova kilpailu pelaajien houkuttelemiseksi. Markkinointi-strategian suunnittelussa nähdään vaivaa, kun selvitetään mitkä tekijät houkuttelevat golfaajia eri kentille. Näiden ponnistelujen painopiste on kuitenkin suurelta osin rajoittunut golfia jo pelaavien asiakkaiden suuntaan. Jotta golfkentät olisivat houkuttelevia niillekin, jotka eivät ole koskaan pelanneet golfia, "monitoimigolfkentän" käsite voi olla hyödyllinen.

Monitoiminnallinen golfkenttä tarjoaa golfin rinnalle muitakin aktiviteetteja, jotka voivat houkuttaa ei-golfaajia. Toivottavasti tämä herättää lopulta heidän kiinnostuksensa myös golfin pelaamiseen, ja saattaa lopulta innostaa heidät liittymään seuraan.

Monitoiminnallisuutta on kolmenlaista:

1. Eri toimintoja eri maa-alueilla.
2. Eri toimintoja samalla maa-alueella mutta eri aikoina.
3. Eri toimintoja samalla maa-alueella samaan aikaan.

Perinteinen käsitys golfkentästä on eristetty viheralue, jossa golfaajat (seuran jäsenet ja vieraspelaajat) ovat ainoita käyttäjiä. Tässä näkemyksessä golfkentää pidetään yksikäyttöisenä. Golfkentät kuitenkin yleensä kattavat suuria maa-alueita. Nämä maa-alueet sijaitsevat usein strategisesti maisemassa, ja niiden maisema- ja ympäristöarvot ovat tärkeitä paitsi golfin pelaajille, myös yhteiskunnalle yleensä.

Kiinnostus vihreän ympäristön saavutettavuuteen kaupunkialueilla on viime aikoina kasvanut, koska viherympäristöt ovat hyödyllisiä ihmisten hyvinvoinnille. Tällaisten viheralueiden tärkeimmät terveysvaikutukset ovat stressin väheneminen, keskittymiskyvyn paraneminen, sairaudesta toipumisen edistäminen, vanhusten fyysisen hyvinvoinnin parantaminen sekä mielialaa ja yleistä hyvinvointia parantavat käyttäytymismuutokset. Lisäterveyshyödyt liittyvät liikunnan ja sosiaalisten kontaktien etuihin.

Golfkentät tarjoavat monia näistä virkistys- ja hyvinvointieduista jäsenilleen, mutta Pohjoismaille tyypillisen lainsäädännön ja jokamiehenoikeuksien perusteella jotkut golfkentät tarjoavat näitä mahdollisuuksia myös muille kuin jäsenilleen. Golfkentät edistävät siten terveyttä ja hyvinvointia erityisesti golfaajien keskuudessa, mutta myös yleisemminkin yhteiskunnassa.

Erilaisista käyttäjäryhmistä ja toiminnoista johtuen jotkin Pohjoismaiden golfkentät ovat kehittyneet monikäyttöiseen suuntaan siten, että ne vetoavat laajempaan yleisöön. Tämä

kehitys hyödyttää sekä golfkenttiä että paikallisia yhteisöjä. Monikäyttöisyys edistää golfkentän hyväksyntää lähialueella ja esittelee seuran mahdollisille uusille jäsenille monipuolisemmassa valossa. Golfkenttäaluetta virkistystarkoituksiin käyttäville kansalaisille se tarjoaa hyvin hoidetun, usein melko lähellä asuinpaikkaa sijaitsevan viheralueen, sekä palveluita, kuten ravintolan, parkkipaikan ja wc:t. Useilla monitoimigolfkentillä tämä kehitys on tapahtunut suurelta osin sattumalta.

Jotta golfkenttää ei pidettäisi eristäytyneenä palveluna, voisi monikäyttöisyys tuoda sille uuden ilmeen, jossa kenttä yhdistyy osaksi ympäristöä ja tarjoaa vuorovaikutusta ihmisten ja kentän ulkopuolella olevan maiseman kanssa.

Tässä hankkeessa on kehitetty systemaattinen lähestymistapa golfkentän monikäyttöisyyteen. Golfkentille tarjotaan työkalu, jolla voidaan arvioida monitoiminnallisuuden mahdollisia hyötyjä golfseuralle. Tällä lähestymistavalla pyritään tuomaan etuja niin pelaajille, vierailijoille kuin golfkentän johdollekin. Näin tietyn kentän resurssit voidaan hyödyntää mahdollisimman hyvin, ja kentän toimintaa voidaan kehittää laajempi ympäristö ja maisema huomioiden.

Monitoimiprosessissa on otettava huomioon kolme päävaihetta:

1. Keskustellaan monitoiminnallisen lähestymistavan kehittämisen tavoitteista; esimerkiksi houkutellessa uusia jäseniä klubiin, parantaa suhdetta paikalliseen yhteisöön jne.
2. Kuvataan kentän potentiaalia käyttämällä kartoitustyökalua (joka esitellään tässä käsikirjassa).
3. Keskustellaan klubin jäsenten kanssa ja selvitetään, mitä he haluavat.

Kuva 3. Golfaaja 7. reiän viheriöllä Viksjön golfkentällä Ruotsissa. Kuva: Karin Schmidt.

Photo 4. Sosiaalinen tapahtuma Hornbækkin golfkentällä Tanskassa. Kuva: Jens Peter Nielsen.

GOLFPELAAJAT JA MONIKÄYTTÖISYYS

Ennen kuin golfseura käynnistää monikäyttöisyys-toimintoja, on aina tärkeää käydä alustava keskustelu pelaajien kanssa ja saada käsitys heidän asenteestaan monitoiminnallisuutta kohtaan. Jossain vaiheessa pelaajien/seuran jäsenten on annettava hyväksyntänsä monikäyttöisyydelle. Muuten on olemassa mahdollisuus, että klubi menettää jäseniä. Vuoropuhelussa jäsenten kanssa on tärkeää keskittyä monitoiminnallisuuden mahdollisuuksiin.

VUOROPUHELU KLUBIN JÄSENTEN KANSSA:

On olemassa erilaisia tapoja lähestyä klubin jäseniä; lähestymistavan valinta riippuu tavoitteista. Jos tavoitteena on selvittää jäsenten asenteet, käyttäjäkysely tai työpaja ovat sopivia menetelmiä, kun taas tietoa tehdyistä päätöksistä voidaan jakaa klubin kotisivuilla tai jäsenkokouksessa.

Käyttäjäkysely

Käyttäjäkysely tarjoaa tietoa siitä, miten klubin jäsenet suhtautuvat erilaisiin monikäyttöisyysideoihin. Hyvin

suunniteltu kysely voi tarjota arvokasta tietoa. Kyselyä käytetään tyypillisesti jäsenten yleisen mielialan arvioimiseen, jos yleisiä ideoita on jo esitetty.

Jäsentyöpaja

Työpajassa voidaan yhdessä jäsenten kanssa ideoida ja pohtia erilaisia monitoiminnallisuuden muotoja. Työpajamuoto edellyttää, että seuran jäsenet ovat jo valmiita hyväksymään monitoiminnallisuuden ajatuksen.

Jäsenkokous

Vuoropuhelu ja keskustelu ovat tarkoituksenmukaisia, kun on jo olemassa konkreettisia ehdotuksia, joita halutaan alkaa toteuttaa.

Verkkotiedotus

On aina hyvä idea jakaa tietoa seuran verkkosivuilta. Se antaa jäsenille tunteen, että he ovat osa prosessia.

YLEINEN MIELIPIDE MONITOIMINNALLISUUDESTA.

“Experience Values”-tutkimusprojekti toteutti käyttäjäkyselyn monitoiminnallisuudesta kuuden pohjoismaisen golfseuran jäsenten keskuudessa. Jotkut saaduista yleisistä havainnoista kannattaa ottaa huomioon suunnitteluprosessissa.

- Klubin jäsenet suhtautuivat myönteisemmin uusiin klubitaloon liittyviin aloitteisiin verrattuna itse golfkenttään liittyviin aloitteisiin.
- Jos kentän alueelle pitäisi sijoittaa toimintoja, talvikauden toimintaan suhtaudutaan kesätoimintaa myönteisemmin.
- Useimmat golfin pelaajat kannattavat uusia toimintoja kentällä silloin, kun he eivät pelaa golfia (iltaisin ja talvikuukausina).

OHJEITA KÄYTTÄJÄKYSELYYN

Käyttäjäkysely sopii monitoiminnallisuuden käsitteen selvittämiseen silloin, kun seura ei ole vielä päättänyt minkä suunnan se aikoo ottaa. Saatavilla on useita ilmaisia online-ohjelmia kyselyiden luomiseen (esim. Survey Monkey jne.).

Kysymykset

- Pyydä taustatietoja, kuten ikä, tasoitus, sukupuoli jne. Tämä saattaa auttaa määrittämään, edustavatko vastaajat suurinta osaa klubin jäsenistä.
- Anna vastaajille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä vapaalla tekstillä. Tämä antaa lisätietoja ja auttaa antamaan heidän vastauksiinsa lisää vivahteita.

Kuva 5. Talviaktiviteettejä Oppegardin golfkentällä Norjassa. Kuva: Pål Melbye.

KARTOITUSTYÖKALU

Tämä käsikirja esittelee kartoitustyökalun golfkentän monitoimipotentialin arvioimiseksi. Työkalu perustuu kokemusarvojen systemaattiseen kartoitukseen. Menetelmä on kehitetty siten, että sen voivat suorittaa pääosin ei-asiantuntijat. Tämä tarkoittaa, että kartoitusprosessin voivat suorittaa valitut vapaaehtoiset jäsenet, ja erikoisosaamista voidaan lisätä vain tarvittaessa.

Kartoitus antaa golfseuralle/golfkentälle yleiskuvan golfkentän ja/tai ympäristön mahdollisista ja todellisista kokemusarvoista. Se voi siis muodostaa pohjan klubissa käytäville keskusteluille tiettyjen golfkentän monitoiminnallisuuksien toteutettavuudesta.

KOKEMUSARVOJEN KARTOITUS

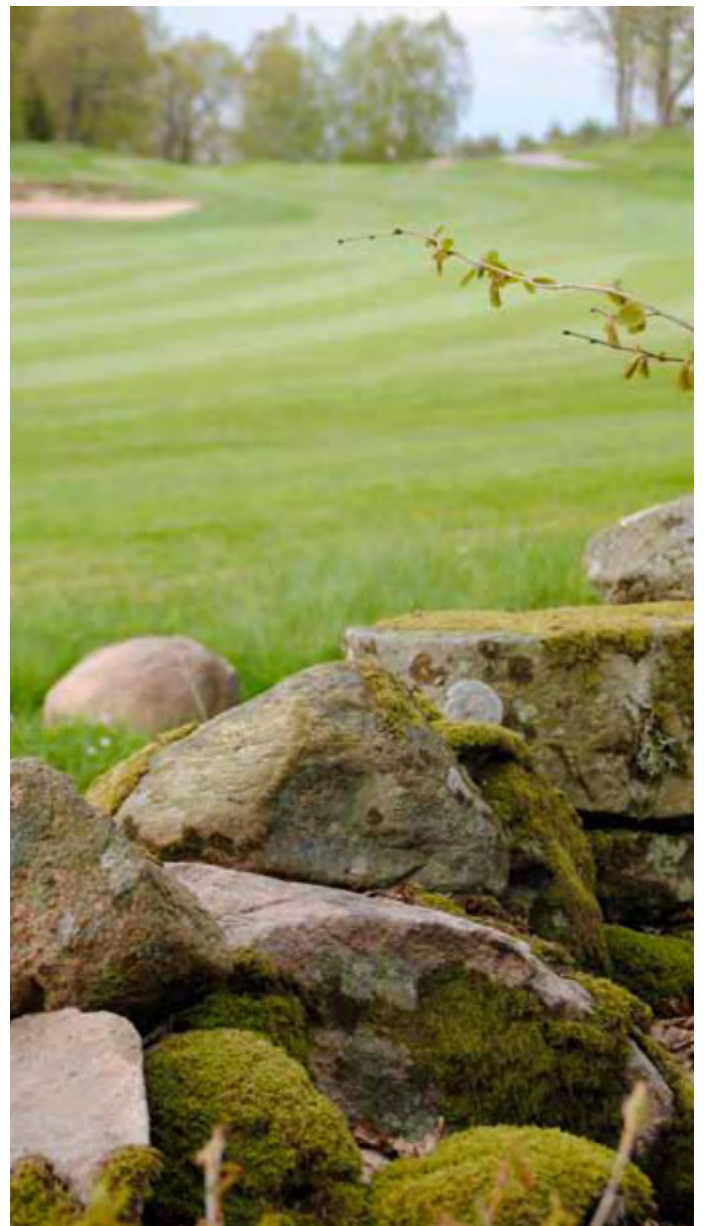
Kartoitusmenettely perustuu virkistyskokemusten ja niiden mahdollisuuksien rekisteröintiin. Jotta tulevaisuuden suunnittelua ja johtamista varten saadaan tarvittava yleiskuva, tämä suhteellisen yksinkertainen menetelmä jakaa kokemukset eri luokkiin, jotka sitten näytetään karttoina golfkentällä. Kartat voivat sitten toimia pohjana tuleville kehityssuunnitelmille.

Jokainen kokemusluokka määrittellään tyypillisten toimintojen ja puitteiden sekä todennäköisten kokemusten perusteella. Kartoitusmenettelyssä kullekin kokemusluokalle määrittellään useita indikaattoreita. Kukin näistä kahdeksasta luokasta edustaa erilaisia ulkoilun motiiveja tai tavoiteltuja virkistyskokemuksia. Yhdessä nämä kahdeksan luokkaa edustavat moninaisten kokemusten yhteisvaikutusta, alkaen koskemattomista luonnonympäristöistä ja päättyen vahvasti ihmisen toiminnan muokkaamiin kokemuksiin.

Kartoitus kattaa seuraavat kahdeksan luokkaa:

- Luokka 1: Koskemattomat ympäristöt
- Luokka 2: Elinympäristökokemus
- Luokka 3: Panoraamanäkymät
- Luokka 4: Luonnon monimuotoisuus ja maan muodot
- Luokka 5: Kulttuurihistoria
- Luokka 6: Aktiviteetit ja haasteet
- Luokka 7: Palvelut ja sosiaaliset kokoontumiset
- Luokka 8: Turvallisuus

Jokaiselle luokalle määritetään kuvaus ja useita indikaattoreita. Niiden tarkoituksena on helpottaa kunkin kokemusluokan kartoitusprosessia. Indikaattorit koostuvat erityisistä tekijöistä ja ominaisuuksista, joiden tulisi olla läsnä, jotta voidaan määrittää tietyn kokemuksen läsnäolo. Tiettyä kokemusta varten tietyn tekijän on oltava läsnä, kun taas toiset kokemukset edellyttävät tiettyjen tekijöiden puuttumista; esimerkiksi liikenteen melu heikentää mahdollista koskemattoman luonnon kokemusta. Eri luokkien kartoitusprosessin helpottamiseksi esitetään useita valokuvia kutakin kokemusluokkaa havainnollistamaan.

Kuva 6. Esimerkki kulttuurihistoriasta: vanha kiviaita Gräppåsin golfkentällä Ruotsissa. Kuva: Karin Schmidt.

KOSKEMATTOMAT YMPÄRISTÖT

Tämä luokka tarjoaa mahdollisuuden kokea rauhallinen, häiriötön ja koskematon ympäristö. Melumelua ei saa esiintyä, jotta tämä kokemus olisi läsnä.

Monitoiminnallisessa mielessä nämä koskemattomat alueet voivat kiinnostaa paikallista yhteisöä, koska luonnon monimuotoisuus (eläimet ja kasvit) voi olla ainutlaatuista. Lisäksi nämä alueet voivat houkutella ihmisiä käyttämään mahdollista kävelyreittiä. Koskemattomiksi ympäristöiksi määritellyille alueille on yleensä ominaista rauhallisuus ja häiriötön ympäristö.

Tämä luokka on jaettu kahteen alaluokkaan: koskematon metsä ja koskematon rannikko.

KOSKEMATON METSÄ

Näillä alueilla on vanhaa metsää, luonnonmetsiä ja metsäisiä soita. Puut ovat usein koukeroisia, kiertyneitä ja vanhoja, ja alueella esiintyy lahoppua sekä kaatuneita ja kuolevia puita.

Indikaattorit: Vanhat puut > 100 vuotta, luonnonmetsä (kotoperäiset lajit, ei viljelymetsää), metsäsuot ja lammet.

Puuttuminen: Melu ja tekniset laitteistot (voimajohdot, tuuliturbiinit).

Kuva 7. Luonnonmetsä Sydsjællandsin golfkentällä. Kaikki puulajit ovat kotoperäisiä ja kasvavat villeinä. Ainoa suoritettu hoitotoimenpide on polun raivaaminen kuljettavaksi. Kuva: Ole H. Caspersen.

KOSKEMATON RANNIKKO

Rannikkoalueet, joilla ei ole sääntelyä. Ei rakennettuja aallonmurtajia, muita rakennelmia eikä patoja.

Indikaattorit: Koskematon rannikko ilman näkymiä asuin- tai teollisuusalueille.

Poissaolo: Melu- ja tekniset laitteistot (voimajohdot, tuuliturbiinit).

Kuva 8. Koskematon rannikko lähellä Nesin golfkenttää Islannissa. Kuva: Ole H. Caspersen.

Kuva 9. Koskematon rannikko The Glen -golfkentällä Skotlannissa. Kuva: Karin Schmidt.

KARTOITUSLUOKKA 2

ELINYMPÄRISTÖKOKEMUS

Tämä luokka koostuu alueista, joilla vierailija voi saada täyden kokemuksen yhdestä elinympäristötyypistä ilman ihmisen tekemien rakenteiden häiriöitä.

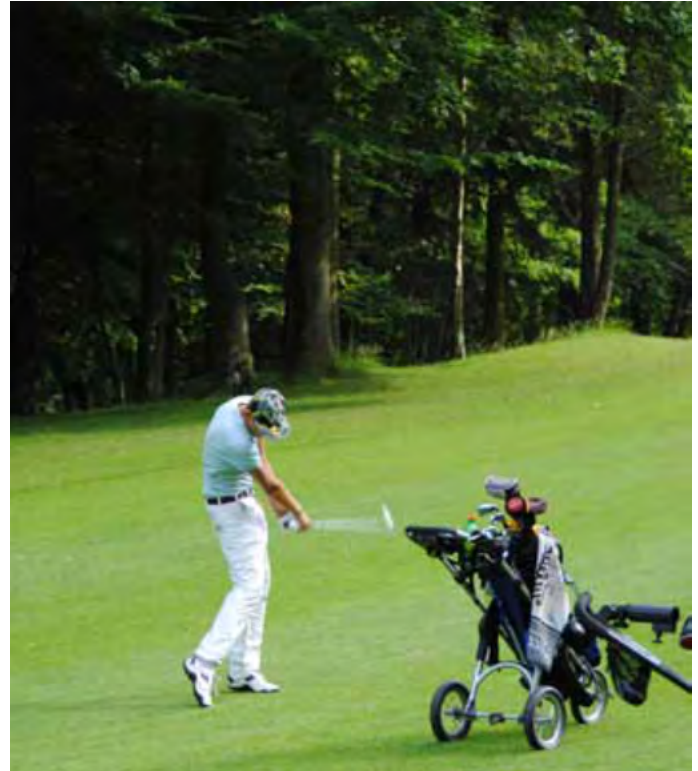
Tämä luokka on jaettu neljään alaluokkaan: metsä, puisto, hakamaa ja niitty.

METSÄ

Kokemus olla metsässä suurten puiden ympäröimänä. Golfkentällä vierailijat ovat hyvin harvoin kokonaan metsän ympäröimiä. Useimmiten metsä ympäröi vain osittain, mutta siitä huolimatta vierailija voi kokea metsässä olemisen.

Indikaattorit: Havu- tai lehtipuut, hoitamaton metsäpohja, pensaikko, leveys vähintään 25 m.

Poissaolo: Tekniset rakenteet, vilkkaat tiet (liikenteen melu)

Kuva 10. Helsingørin golfkenttä, Tanska. Tätä kenttää ympäröi hoitamaton metsä. Kuva: Jens Peter Nielsen.

Kuva 11. Kristianstadin golfkenttä, Ruotsi. Kenttää ympäröi mäntymetsä, jossa on hoitamaton metsäpohja. Kuva: Anne Mette D. Jensen..

PUISTO

Avometsä, jossa puita ja pensaita pienemmissä ryhmissä, ja jossa hoito on suhteellisen intensiivistä eläinten laiduntamisen tai muun hoidon vuoksi.

Indikaattorit: Havu- tai lehtipuut, hoidettu metsäpohja, pensaikko, leveys vähintään 25 m.

Poissaolo: Tekniset rakenteet, vilkkaat tiet (liikenteen melu).

Kuva 12. Puistokokemus Sydsjællands-golfkentällä Tanskassa. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Kuva 13. Puistokokemus Furesøn golfkentällä Tanskassa. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Kuva 14. Örkelljungan golfkenttä, Ruotsi. Kuva: Jens Peter Nielsen.

Kuva 15. Puistokokemus Kileenin golfkentällä Irlannissa. Kuva: Karin Schmidt.

HAKAMAA

Avoim nurmikoon, ruohokasvien ja/tai yrttien peittämä alue, jossa on usein muutamia hajallaan olevia puuryhmiä tai yksittäisiä puita.

Indikaattorit: Laajasti hoidetut ruoho- ja/tai yrttien peittämät alueet, hajallaan olevat puuryhmät tai yksittäiset puut. Hoito toteutetaan joskus laiduntamalla, ei kosteikkoja.

Poissaolo: Suuremmat yhtenäiset puuryhmät, pensasaidat, vilkkaat tiet.

Kuva 16. Punanata kasvava hakamaa Gyldenstenin golfkentällä Tanskassa. Kuva: Jens Peter Nielsen.

Kuva 17. Hakamaata väylien keskellä Kööpenhaminan golfkentän peurapuiston alueella Tanskassa. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

NIITTY

Avoin nurmialue, laajasti hoidettu.

Indikaattorit: Avoin nurmialue, jossa on hyvin vähän hajallaan olevia puuryhmiä, yksittäisiä puita tai pensaikkoo. Joskus aluetta hoidetaan laiduntamalla. Usein lähellä kosteikkoa tai kausittaista kosteikkoa.

Poissaolo: Metsä, yhtenäinen pensaikko, pensasaidat, vilkkaat tiet.

Kuva 18. Niitty jossa lampaat laiduntavat Hornbækin golfkentällä Tanskassa. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Kuva 19. Niitty jossa lehmät laiduntavat Smørumin golfkentällä Tanskassa. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Kuva 20. Kosteikkoniitty Hornbækin golfkentällä Tanskassa. Kuva: Jens Peter Nielsen..

PANORAAMANÄKYMÄT

Paikat, joista on hyvät näköalat, mahdollistavat laajan tilan ja vapauden elämyksen. Kukkulat, avoimet maisemat, järven ja meren rannat ovat esimerkkejä tällaisista paikoista. Vierailijoiden mieltymykset näköalapaikkoihin, järvimaisemiin ja rannikoihin näkyvät selvästi virkistystutkimuksissa.

PANORAAMANÄKYMÄT

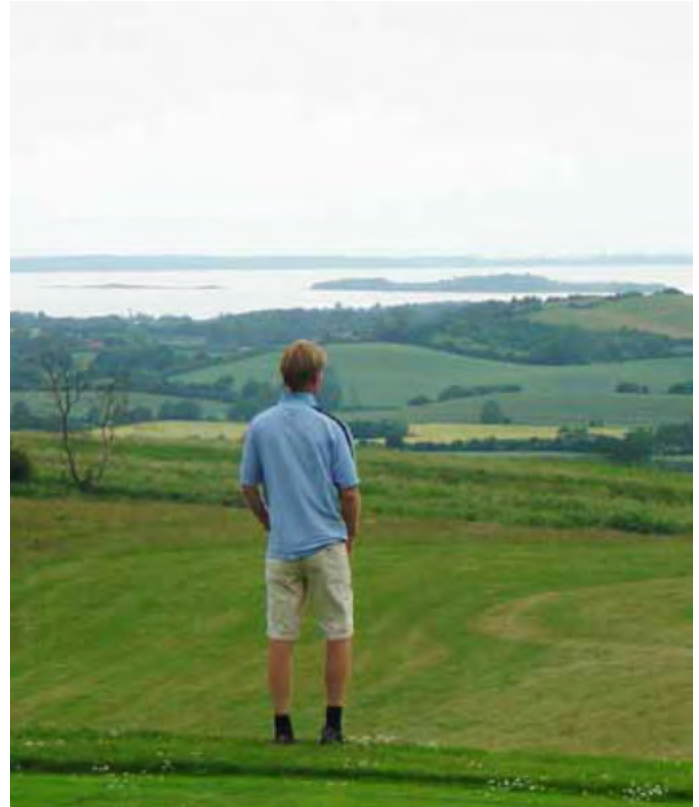
Jos harkitaan julkisen polun rakentamista osana monikäyttöisyshanketta, voivat panoraamanäkymät olla kiinnostavia kohteita.

Indikaattorit: Mahdollinen näköalapaikka, näkymä suurempaan maisemakokonaisuuteen, rannikolle tai järvenrantaan.

Poissaolo: Hallitsevat tekniset rakenteet

Kuva 21. Panoraamanäkymä yli Nordsjön, Nordsjön golfkenttä, Norja. Kuva: Jens Peter Nielsen.

Kuva 22. Panoraamanäkymä merelle ja pienille saarille Fåborgin golfkentällä Tanskassa. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Kuva 23. Panoraamanäkymä Thingeyrin golfkentällä Islannissa. Kuva: Edwin Roald.

Kuva 24. Panoraamanäkymä Smørumin golfkentällä Tanskassa. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Kuva 25. Panoraamanäkymä yli Kattegatin Kalundborgin golfkentällä Tanskassa. Kuva Anne Mette D. Jensen.

Kuva 26. Panoraamanäkymä Lillebæltin salmelle, Lillebæltin golfkenttä, Tanska. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Kuva 27. Hornbækin golfkenttä, Tanska. Näkymä reiän 7 tiiltä. Kuva: Jens Peter Nielsen.

LUONNON MONIMUOTOISUUS JA MAAN MUODOT

Biologisesti monimuotoisilla alueilla on hyvä mahdollisuus tutustua eläimiin ja kasveihin lähietäisyydeltä. Luonnonhistoriaa voidaan välittää monilla tavoilla, mutta se on erityisen hedelmällistä alueilla, joilla on merkittäviä maanmuotoja tai poikkeavia geologisia kohteita.

LUONNON MONIMUOTOISUUS JA MAAN MUODOT

Monimuotoisuuden kokeminen on hyvin monitahoista. Asiantuntijatietoa ja lisäinformaatiota saatetaan tarvita, jotta monimuotoisesti rikkaita ympäristöjä voidaan täysin ymmärtää ja arvostaa.

Indikaattorit: Alueet, joilla on suuri (tai potentiaalisesti suuri) biologinen monimuotoisuus, luonnonmukainen hoito, ei lannoitettuja tai käsiteltyjä alueita.

Puuttuminen: Lannoitteiden ja torjunta-aineiden käyttö.

Kuva 28. Vanhoille, lahoaville puunrungoille on ominaista korkea biologinen monimuotoisuus ja erikoistuneet ekosysteemit. Valokuva: DGU.

Kuva 29. Pieniä puroja, joissa on vaihteleva kasvisto ja vesikasveja, Hornbækin golfkentällä. Kuva: Jens Peter Nielsen.

Kuva 30. Lampi, jossa on suomalainen kosteikko, kasvillisuutena mm. vehkaa. Hornbækin golfkenttä, Tanska. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Kuva 31. Lampiin, jotka on rakennettu huleveden hallintaan, voi ajan myötä kehittyä rikas kasvi- ja eläinlajisto. Værløsen golfkenttä, Tanska. Kuva: Lulu Charlotte Harteg Jacobsen.

Kuva 32. Kuollut puu Skjoldenæsholmin golfkentällä Tanskassa. Se on täydellinen elinympäristö monille hyönteisille. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Kuva 33. Muinainen kivrakennelma Skjoldenæsholmin golfkentällä Tanskassa. Ihanteellinen piilopaikka pienille eläimille ja hyönteisille. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Kuva 34. Luonnon monimuotoisuus on korkea myös järvissä ja lammissa. Grannan golfkenttä, Ruotsi. Kuva: Karin Schmidt.

KARTOITUSLUOKKA 5

KULTTUURIHISTORIA

Maisemassa näkyvät kulttuurimuistot ja -jäänökset tukevat kulttuurihistorian ja maiseman pitkän aikaulottuvuuden kokemista. Tämä kokemuskategoria antaa meille mahdollisuuden ylläpitää perintöämme ja säilyttää yhteys kulttuurimenneisyyteemme.

Monitoiminnallisuuden näkökulmasta kulttuurihistorialla voi olla tärkeä rooli "maisemasta nauttimisen" merkityksessä luontoelämyksen päämotiivina. Vierailut (esi)historiallisilla muistomerkeillä (esim. hautakummut ja -rauniot) ovat harvoin luontoelämyksen päätarkoitus, mutta ne voidaan yhdistää muihin luontotyyppisiin tutustumiseen esimerkiksi polulla kävellessä. Kulttuurihistorian ja maiseman aikasyvyyden kokemusta golfkentällä voidaan tukea myös maisemassa näkyvillä kulttuurihistoriallisilla jäljillä. Kulttuurihistoriasta voi joissain tapauksissa tulla myös golfkentän markkinoinnin työkalu.

KULTTUURIHISTORIA

Tämä kokemuskategoria antaa meille mahdollisuuden ylläpitää perintöämme ja säilyttää yhteys kulttuurimenneisyyteemme.

Indikaattorit: Erityiset kulttuurihistorialliset kohteet ja alueet. Talot, kirkot, hautakummut, kivi- ja savimuurit, historialliset tiet.

Puuttuminen: Nykyaikaiset tekniset rakenteet.

Kuva 35. Vanha metsästyslinna Kööpenhaminan golfkentän peurapuistossa. Kuva: Jens Peter Nielsen.

Kuva 36. Kiviäita metsän reunassa on yli 100 vuotta vanha. Hornbækin golfkenttä Tanskassa. Kuva: Jens Peter Nielsen.

Kuva 37. Riimukaiverruksia Viksjön golfkentällä Ruotsissa. Kuva: Karin Schmidt.

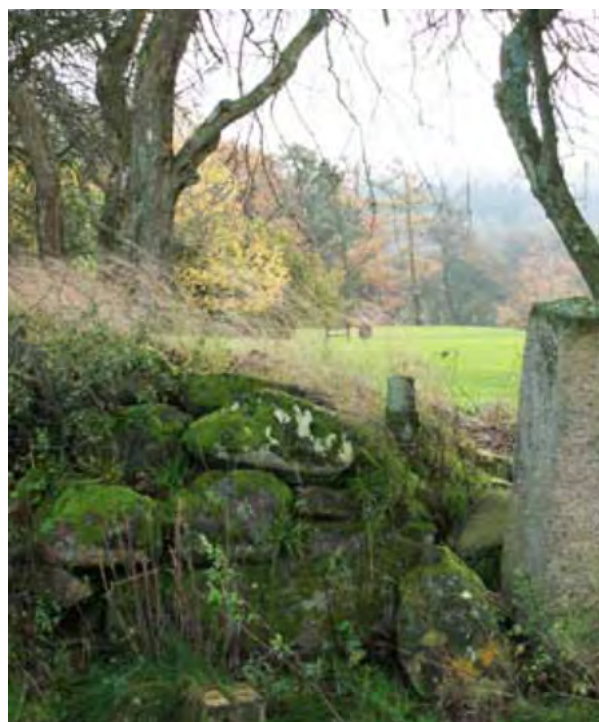
Kuva 38. Vanha historiallinen polku Skjoldenæsholmin golfkentällä. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Kuva 39. Skotlantilaisen West Linksin golfkentän kuuluisa 13. reikä, jossa viheriö on vanhan kivimuurin takana. Kuva: Karin Schmidt.

Kuva 40. Hautakummun jäännökset Korsørin golfkentällä. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Kuva 41. Muinainen kivirakennelma Skjoldenæsholmin golfkentällä Tanskassa. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

AKTIVITEETIT JA HAASTEET

Näillä alueilla harjoitetaan muutakin toimintaa kuin golfia. "Aktiviteetit ja haasteet" sisältää laajan kirjon aktiivisia elämyksiä luonnossa koiran ulkoiluttamisesta patikointiin, maastopyöräilyyn ja ratsastukseen. Tätä karttaa voidaan käyttää visualisoimaan näitä golfin ulkopuolisia aktiviteetteja.

Kartalle merkitään alueet, joilla toimintaa tapahtuu, sekä kuvataan eri aktiviteetit..

AKTIVITEETIT JA HAASTEET

Indikaattorit: Polku, ratsastusreitti, maastopyöräily-/vaellusreitti, asennetut kuntoilulaitteet, melontapaikka ja -reitti, soutu, purjehdus, uinti, nuotiopaikka, lintutorni, venesatama, luontokoulu, leikkipaikka, minigolf; muuhun käyttöön sopivat alueet, jne.

Kuva 42. Koiran ulkoilutusta Kööpenhaminan golfkentällä. Kuva DGU.

Kuva 43. Ratsastuspolun merkintä Hornbækkin golfkentällä. Kuva: Jens Peter Nielsen.

Kuva 44. Pyöräilyreitti Kööpenhaminan golfkentällä. Kuva: DGU.

Kuva 45. Ratsastusta Kööpenhaminan golfkentän peurapuistossa Tanskassa. Kuva: Karin Schmidt.

Kuva 46. Kävelyllä golfkentällä. Tukholman golfkenttä, Ruotsi. Kuva: Karin Schmidt.

Kuva 47. Hevoskärryjelulla Kööpenhaminan golfkentän peurapuiston läpi. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

KARTOITUSLUOKKA 7

PALVELUT JA SOSIAALISET KOKOONTUMISET

Tämä elämysluokka kattaa perheen ja ystävien tapaamisiin liittyvät kokemukset. Ne liittyvät usein erilaisiin palveluihin ja tiedonvälitykseen sekä hyvään saavutettavuuteen.

Jos golfseura pyrkii monitoiminnallisuuteen, voivat nämä toiminnot vaatia erikoistiloja tai palveluita, kuten wc:t, roskakorit jne. Golfkentän ja lähialueen käyttöä voidaan lisätä, jos nämä peruspalvelut ovat saatavilla. Erilaisten tilojen tarjonta mahdollistaa sosiaalisia kokoontumisia. Vastaavasti, jos halutaan edistää sosiaalisia kokoontumisia golfklubilla tai -kentällä, kartoitusharjoitus osoittaa, mitä tiloja on rakennettava.

PALVELUT JA SOSIAALISET KOKOONTUMISET

Indikaattorit: Pysäköintipaikka, bussipysäkki, infotaulut ja muut palvelut, kuten lepopaikka, nuotiopaikka, lintutorni, leikkipaikka, ravintola kioski, leirintäalue, majoitus

Kuva 48. Penkki ja jäteastia reiällä 7 Hornbækin golfkentällä Tanskassa. Kuva: Jens Peter Nielsen.

Kuva 49. Ravintola Hornbækin golfkentällä. Ravintolassa on ruokailutilat, wc:t jne. Kuva: Jens Peter Nielsen.

Kuva 50. Ruokailu- ja taukopaikka Korsørin golfkentällä. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Kuva 51. Infotaulu, joka kuvaa historiallista polkua Skjoldenæsholmin golfkentän alueella. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Kuva 52. Salamansuoja Sydsjællandsin golfkentällä, Tanskassa. Kuva: Per Sørensen.

Kuva 53. WC-tilat Skjoldenæsholmin golfkentällä Tanskassa. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

KARTOITUSLUOKKA 8

TURVALLISUUS

Turvallisuus (jolla tässä tarkoitetaan riskiä saada osuma golfpallosta) on tärkeä asia monitoiminnallisella golfkentällä. Jotta golfkentälle tulisi muitakin kuin golfaajia ja jotta kentälle voidaan suunnitella monikäyttöisyyttä ja erilaisia toimintoja, on useita turvallisuuskäsitteitä huomioitava ja kartoitettava. Turva-alueiden (alueet, joissa golfpallon osumisen riski on alhainen) määrittäminen tulee tehdä yhdessä seuran kokeneen pelaajan tai golfkentän arkkitehdin kanssa.

On myös mahdollista kartoittaa alueet, joilla on merkittävä riski saada golfpallon osuma. On syytä huomauttaa, että tällaisia riskejä esiintyy kaikkialla golfkentällä, mutta todennäköisyys on joillakin alueilla paljon suurempi kuin toisilla.

Golfkentät ovat erityisiä luontoalueita, joiden suunnittelu ja ulkonäkö vaihtelevat paljon. Siksi eri kentillä on erilaiset turvallisuushaasteet, jotka riippuvat mm. etäisyyksistä ja paikallisista olosuhteista.

Yhdysvalloissa ja Isossa-Britanniassa tehdyt tutkimukset tarjoavat tietoa siitä, kuinka pitkälle golfpallot lentävät eri lyönneillä. Tätä tietoa voidaan käyttää turvallisuuskartoituksessa. Kansalliset golfliitot antavat usein ohjeita golfkenttien turvallisuudesta ja suunnittelusta. Näitä ohjeita tulee noudattaa. Niissä mainitaan usein myös muita huomioitavia tekijöitä kuten tuuli, sokeat alueet, metsäalueet jne.

ALUEET, JOILLA ON SUURI MAHDOLLISUUS GOLFPALLON OSUMAAN:

Golfin pelaamiseen suunniteltuja alueita ovat viheriöt, tiit, väylät, matalat karheikot sekä osat syvistä karheikoista.

Alueita, joissa golfpallo voi osua ihmisiin, ovat laskeutumisaluet ja alueet tiialueen edessä ja ympärillä.

Kuva 54. Golfkentän läpi virtaava joki ei ole turvallinen alue, ja aktiviteetit kuten melonta eivät ehkä ole hyvä idea. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Kuva 55. Alue, jolla golfia pelataan, ei ole turvallinen ulkopuolisille. Simonin golfkenttä, Tanska. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

KARTOITUSOPAS

Kokemusarvojen kartoituksella voidaan saavuttaa useita etuja:

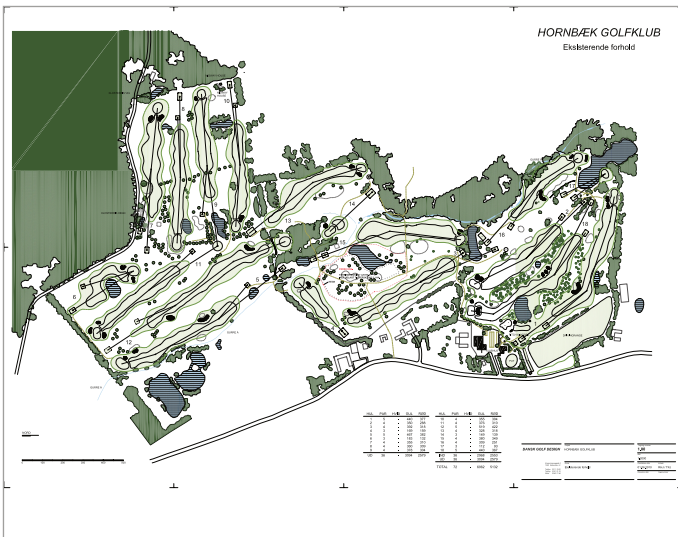
1. Kartoitusharjoitus luo yleiskatsauksen olemassa olevista virkistyskokemuksista ja golfkentän nykyisestä monitoiminnallisesta käytöstä.
2. Kartoitusta voidaan käyttää pohjana keskustelulle monitoiminnallisuuden jatkokehityksestä ja tulevista suunnittelutoimenpiteistä.

Kokemusarvojen kartoitus on ensimmäinen askel. Peruskartaksi tarvitaan suhteellisen yksityiskohtainen

suuren mittakaavan kartta, jonne voidaan määrittää kokemusluokat ja piirtää niiden rajat. Tämä kartta voi olla yksityiskohtainen kartta kenttäalueesta, tai se voi olla hyvälaatuinen ilmakuva.

Kartoitus suoritetaan kävelemällä golfkenttäalueen läpi ja samalla piirtämällä kokemusluokat kartalle indikaattoreita tunnistamalla. Yleensä on kätevintä kartoittaa jokainen luokka erilliselle kartalle. Myöhemmin ne voidaan yhdistää yhteiseksi kartaksi, joka havainnollistaa eri luokat.

KARTOITUSMENETTELY

Kuva 56. Esimerkki 1. Golfkenttäarkkitehdin luoma kartta.

Kuva 57. Esimerkki 2. Kartta Google Mapsista.

I. HANKI KARTTA GOLFKENTÄSTÄSI

Mahdolliset karttatyytit;

- Golfkentän arkkitehdin piirtämä kartta (esimerkki 1),
- Tuloste google mapista (esimerkki 2)
- Kartta, jota on käytetty kenttäoppaassa (esimerkki 3)
- Korkean resoluution ilmakuvat

Kartta on tulostettava suuressa mittakaavassa ja kahdeksana kappaleena – yksi kunkin kokemusluokan kartoittamista varten.

Kuva 58. Esimerkki 3. Kenttäoppaassa käytetty kartta.

2. LUOYKSI KARTTA KULLEKIN KOKEMUSARVOLLE.

Valmistelee golfkentän kokemusrarvojen kartoitus tutustumalla tässä käsikirjassa kuvattuihin kokemusrarvoihin. Kartoitukseen saatetaan tarvita useampia ihmisiä golfseurasta. Olisi hyvä idea ottaa yhteyttä paikalliseen historialliseen yhdistykseen, paikalliseen luonnonsuojeluyhdistykseen, paikallisiin lintuharrastajiin jne. He voivat antaa arvokasta tietoa tietyistä kokemusrarvoista.

ESIMERKKEJÄ KAHDESTA LUOKASTA

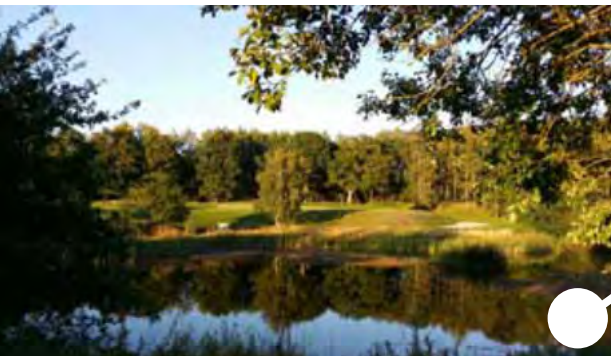
Panoraamanäkymät ja Luonnon monimuotoisuus (seuraavalla sivulla) – kuvat on yhdistetty karttaa valkoisilla viivoilla.

Panoraamanäkymä reiän 7 tee-paikalta. Näkymä kattaa suurimman osan golfkentästä ja ympäröivästä maatalousmaisemasta. Kuva: Jens Peter Nielsen.

Panoraamanäkymä golfkentälle, järvelle ja ympäröiville alueille, joilla lampaat laiduntavat. Edessä oleva rinne on Tanskan luonnonsuojelulain mukaan suojeltu alue. Kuva: Jens Peter Nielsen.

Panoraamanäkymä järvelle reiän 17 lähellä. Taustalla reiän 16 takana näkyy metsän reuna, jossa Gurre-joki määrittää siirtymän metsään. Kuva: Jens Peter Nielsen.

3. MERKITSE HAVAINNOT KARTTOIHIN

Merkitse karttoihin kuhunkin elämysluokkaan liittyvät indikaattorit (saman luokan indikaattoreita voi olla useita eri paikoissa). Alla olevat kuvat ovat esimerkkejä tietyntyyppisten kokemusrarvojen kartoista. Merkintöihin käytetään erilaisia merkkejä ja selitteitä. Ota kuva jokaisesta karttapisteestä ja kuvaile näkemäsi (katso seuraavat esimerkit). Kartta ja kuvat voivat olla avuksi, kun klubin jäsenten kanssa keskustellaan monitoiminnallisuuden mahdollisuuksista.

Kuva 59. Esimerkkejä kartoituksen merkinnöistä ja selitteistä. Kuva: Ole H. Caspersen.

4. KÄYTÄ SELKEITÄ MERKINTÖJÄ JA VÄREJÄ

Käytä eri kokemusrvojen havainnollistamiseen johdonmukaisia ja ymmärrettäviä selitteitä ja merkintöjä (eri värit/kuviot jne.), jotta karttaa on helppo tulkita. Jos samalla alueella on useita kokemusrvoja, on käytettävä eri värisävyjä, jotta kaikki erottuvat hyvin. Merkinnät tehdään luokkia vastaavilla väreillä. Tietyt kohteet/indikaattorit on merkittävä koko pituudeltaan, esim. polut tai kiviaidat. Toiset kohteet merkitään pisteinä, kuten näköalapaikka tai palvelutoiminto (esim. wc). Alueita voidaan havainnollistaa kuvan 59 mukaisesti, eli voimakkaimmalla värillä keskellä ja vaalenevalla liukuvävirillä reunaan kohti. Tämä varjostus havainnollistaa, että alueen raja on vain likimääräinen.

Kuva 59. Esimerkkejä kartoituksen merkinnöistä ja selitteistä. Kuva: Ole H. Caspersen.

Pieni syvä lampi, jonka kasvisto ja eläimistö on rikasta. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Kosteikkoniitty lampaiden laiduntamana. Laiduntaminen on osa niittykasvillisuuden luomista/hoittoa. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Entiseen sorakuoppaan syntynyt syvä järvi reiällä 15. Järveä ympäröivä kasvillisuus on hyvin monimuotoista, ja järven syvyys mahdollistaa ainutlaatuisen kasviston ja eläimistön kehittymisen. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Karheikkoalueet, joilla kasvillisuus kasvaa villinä. Kuva: Jens Peter Nielsen.

KENTÄN MONITOIMINNALLISUUDEN MAHDOLLISUUKSIEN ARVIOINTI

Seuraavassa esitetään esimerkkejä, jotka havainnollistavat, miten karttoja voidaan käyttää arvioitaessa golfkentän monikäyttöpotentiaalia. Tässä prosessissa on tärkeää olla ennakkoluuloton, jos halutaan tunnistaa uusia mahdollisuuksia.

ESIMERKKI 1

Jäsenten tulee harkita seuraavaa ehdotusta:

Voimme luoda kävelypolun, joka yhdistää kaksi golfkentän eri puolilla sijaitsevaa asuinalueita, ja joka on myös turvallinen käyttää?

Kartoitus:

Tutki karttaa (luokka 7). Onko kentällä jo olemassa olevia polkuja, joita voidaan hyödyntää? Mikä on jalankulkijoiden turvallisuustilanne näillä reiteillä (kartoitettu luokassa 8)?

Jos polku tai tie on jo olemassa, mutta turvallisuusongelmia ilmenee, on harkittava joidenkin turvallisuutta lisäävien toimenpiteitä toteuttamista. Vaihtoehtoisesti voitaisiin näiden kahden asuinalueen yhdistävä polku rakentaa uuteen, turvallisempaan paikkaan.

ESIMERKKI 2

Golfkentän tulee harkita seuraavaa ehdotusta:

Kunta haluaa edistää luonnon monimuotoisuutta kaupunkialueilla, mukaan lukien golfkenttä.

Kartoitus:

Tutki karttaa (luokat 1, 2 ja 4). Missä kentän alueella on jo korkea biodiversiteetti, joka voitaisiin sisällyttää kunnan strategiaan? Vaihtoehtoisesti, onko alueita, joilla on potentiaalia luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen, kuten kosteikot, niityt tai ruohikkoalueet?

ESIMERKKI 3

Golfkentän tulee harkita seuraavaa ehdotusta:

Haluamme saada yhteenvedon golfkentällä sijaitsevista kulttuurimuistomerkeistä, jotta voimme jatkossa sisällyttää kulttuuriperinnön suojelun osaksi kentänhoitorutiineja. Haluamme tuottaa tietoa golfkentän historiallisista kohteista osana markkinointistrategiaamme, jotta voimme houkutella uusia jäseniä.

Kartoitus:

Tutki karttaa (luokka 5). Hyvä esimerkki on Viksjön golfkenttä (katso kuva 34), jossa on riimukivi. Tietoa kiven alkuperästä ja historiasta voidaan sijoittaa näkyville. Lisäksi pätkä historiallista tietä voitaisiin raivata ja tehdä kulkukelpoiseksi jalankulkijoille, sekä varustaa infotaululla, joka selittää tien menneisyyttä viikinkiajoilta asti.

TURVALLISUUS KENTÄLLÄ

Millä tahansa golfkentällä on aina riski saada osuma golfpallosta. Riskiä voidaan pienentää luomalla erilaisia turvallisuusratkaisuja tai rajoittamalla muuta toimintaa pelialueen ulkopuolelle. Turvallisuustekijät on tärkeää pitää mielessä monitoiminnallisuutta suunniteltaessa.

Golfkenttiä ei ole suunniteltu monikäyttöisiksi. Näin ollen vakiintuneita turvallisuusrutiineja ei yleensä ole käytössä ei-golfaavien käyttäjien suojelemiseksi. Tästä syystä on tärkeää tunnistaa, missä tavoiteltuun halutun monikäyttötoimintaan liittyviä turvallisuusongelmia voi syntyä.

Mahdollisten turvallisuusongelmien poistamiseksi kannattaa pohtia, voidaanko kyseessä oleva toiminta rajoittaa ajanjaksoihin, jolloin golfaajat eivät pelaa, vai pitäisikö muita turvallisuusratkaisuja tai -rakenteita ottaa käyttöön.

Kuva 60. Monikäyttöinen golfkenttä peura- ja vuohuonossa. Suurin osa pelaajista hyväksyy vuohuonon seuran. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

Kuva 61. Vaellus-, pyöräily- ja ratsastuspolun merkintä Hornbækin golfkentällä Tanskassa. Kuva: Anne Mette D. Jensen.

LUE LISÄÄ MONIKÄYTTÖISYYDESTÄ

Esimerkkejä aineistoista, jotka löytyvät verkkosivulta
www.sterf.org

Projektiraportti (tämän käsikirjan pohja-aineisto)
Experience mapping and multifunctional golf course development - enhanced possibilities for increased and more varied use of golf courses (Caspersen, O.H. et al. 2014)

Käsikirja:
Societal Benefits of Golf - Inspiration and Ideas for Local Partnerships. Experiences from the Sigtuna Project – A Landscape for All. (Skarin, O. et al. 2015)

Esite:
Multifunctional golf courses - an underutilised resource (Strandberg, M. et al. 2011)

Artikkeli:
Impact of golf courses on cultural landscapes (Sandberg, O.R. et al. 2015)

Artikkeli:
Multifunctionality on urban golf courses (Isaksson, M. et al. 2015)

Kirjoittajat:
ANNE METTE DAHL JENSEN
OLE HJORTH CASPERSEN
FRANK SØNDERGAARD JENSEN
University of Copenhagen

Käännös: Pentti Viluksela

Sterf

STERF (Scandinavian Turfgrass and Environment Research Foundation) on pohjoismaisten golfliittojen yhteinen tutkimuselin. STERF toimittaa uutta, nykyaikaiselle golfkentänhoidolle olennaista tietoa, josta on suoraa käytännön hyötyä, ja jota voidaan hyödyntää golfkentillä tai vuoropuhelussa viranomaisten ja yleisön kanssa sekä uskottavassa ympäristönsuojelutyössä. STERF on tällä hetkellä yksi Euroopan tärkeimmistä golfkenttien rakentamisen ja hoidon tutkimuskeskuksista. STERF on päättänyt priorisoida T&K-työtään seuraavilla temaattisilla alustoilla: Integroitu tuholaiсторjunta, monitoimiset golfkentät, kestävä vesihuolto ja talvenkestävyyden hallinta.

Lisätietoja STERFistä löytyy osoitteesta sterf.golf.se